

Ethologie „fyzikální“

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2009](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2009](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 20. 9. 2009
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 20. 9. 2009

Ethologie „fyzikální“

Pokusme se podívat na „předmět(y)“ fyziky (a chemie) nikoli z hlediska „kauzalizmu“, nýbrž z hlediska „reaktibility“. Tak jako můžeme vidět obrovský pokrok v postupu od popisu zvířat nebo rostlin ke zkoumání jejich způsobu života a tedy také jejich chování (včetně všech vnitřních funkcí organických), tak můžeme očekávat také značné pokroky tam, kde jsme až dosud s jakousi samozřejmostí popisovali a dokonce zkoumali „chování“ atomů jen po vnější stránce a vůbec nám nepřišlo na mysl zkoumat, na jakém základě vlastně je to jejich chování vlastně postaveno a jak je (aktivně) „udržováno“. Jestliže bylo kdysi velmi rozšířeno přesvědčení, že člověk je jakýsi „vesmír“ v malém (srovnával se tak mikrokosmos s makrokosmem), je možno to dnes obrátit a pokusit se poučit ze znalostí nejen člověka, ale živých bytostí vůbec tak, aby to bylo možno mutatis mutandis aplikovat na každou „přirozenou jednotku“, jak to měl na mysli třeba Teilhard de Chardin. A to pak znamená jít oproti jeho zdůrazňování, že každá takové „jednotka“ má své „nitro“ a nejen „vnějšek“, ještě dál, a přiznat každé jednotce jakousi schopnost aktivity a akce, a tím i reaktibility a reakce. A tam, kde připouštíme reaktibilitu a reagování, musíme připustit také různé formy chování. A pak se na to, co se dosud jevilo jako „zákonitosti“, začít dívat jako na převážnou formu reagování na určitou situaci, ale nikoli jako formu jedinou možnou.

(Písek, 090920-1.)